

Kış Mevsimi ve Kuşlar

Kuşları daha çok ilkbaharda görürüz. Bu dönemde kuşlar göç etmeye başlar, yuvalayacakları yerlere ulaşır ve eş bulmak için şarkılar söylerler. Kuş gözlemcileri de genellikle ilkbaharda gözlem yaparlar. Ancak kuş gözlemcileri sonbahar ve kış aylarında da kuşları görmek için sıkça geziler düzenlerler. Çünkü tüm yılı ülkemizde geçiren kuşların yanı sıra, bu dönemde başka hiçbir zaman göremeyeceğimiz kuşlarla karşılaşmamız olası.

Kışın sulak alanlar kuzey bölgelerden gelen kuşlarla dolar.

Ülkemizde üreyen birçok kuş türü, kışı geçirmek için daha güneydeki ülkelere gider. Özellikle kuzey kutbuna bizden daha yakın bölgelerde yaşayan ve soğuk iklimlere dayanıklı olan bazı kuşlar da kışı geçirmek için ülkemize gelir.

Farklı kuş türlerini görmek için farklı yaşam ortamlarına bakmak gerekir. Bunlardan biri denizlerdir. Birçok kuş gözlemcisi kışın en soğuk günlerinde deniz kıyılarına gider ve teleskoplarıyla denizi tarayarak dalgalar arasında ara sıra görünen kuşlara bakar. Pufla ördeği, kara ördek, altingöz ve tarakdiş gibi deniz ördeklerinin yanı sıra korsan martılar ve kara ayaklı martılar kuş gözlemcilerinin aradığı türlerden bazılarıdır.

Puflalar Avrupa'nın kuzey bölgelerinde ürer. Kışı geçirmek için az sayıda birey Karadeniz kıyılarına gelir.

Bu sayfadaki ve derginizin ekindeki kartlardaki kuşların seslerini akıllı telefon ya da tabletinizle dinleyebilirsiniz. Bazı kuşların videolarını da izleyebilirsiniz. Bunun için Google Play ya da App Store uygulama mağazalarından Bilim Çocuk uygulamasını indirmelisiniz. Uygulamayı indirdikten ve çalıştırdıktan sonra yapmanız gereken cihazınızı fotoğrafların üzerine tutmak.

Sonbahar ve kış aylarında en büyük deniz kuşlarından biri olan sümsük kuşu da ülkemizde görülebilir. Sümsük kuşu denizin üzerinde hiç durmaksızın uçar ve avlayacak bir balık sürüsü gördüğünde bir mermi gibi hızlıca denize dalar.

Sümsükleri üreme kolonilerinde gösteren bir videoyu izlemek için aşağıdaki internet adresini ziyaret edebilirsiniz. Filmi izlemek için sağ alt tarafta bulunan ok işaretine tıklayın: tinyurl.com/htwsqdq

Sümsük kuşları ülkemizin nadir kış ziyaretçilerindendir ve yalnızca deniz kenarlarında görülebilirler.

Korsan martılar daha yakından tanıdığımız martılardan farklı bir görünüme sahiptir.

Korsan martılar her ne kadar martıların yakın akrabası olsa da gerek görünüşleri gerekse beslenme alışkanlıklarıyla onlardan farklıdır. Avrupa'da yaşayan dört farklı korsan martı türü vardır. Bu martıların vücutlarının büyük kısmı kahverengi tüylerle kaplıdır. Gagaları daha sivri, pençeleri keskindir. Genelde diğer martılara ve sumrulara saldırıp ağızlarındaki balıkları düşürmelerini sağlarlar ve bu balıklarla beslenirler.

Sonbahar ve kış aylarında kuş gözlemek için en çok tercih edilen yaşam ortamlarından bir diğeri de sulak alanlardır. Sulak alanlar bu dönemlerde yalnızca farklı türleri barındırmakla kalmaz. Kuşlar bu bölgelerde aynı zamanda kalabalık topluluklar oluşturur. Su kuşlarının sayılarını doğru şekilde belirlemek isteyen uzmanlar tüm dünyada bu dönemde sulak alanlardaki kuşları sayarlar. Bu çalışmaya Kış Ortası Su Kuşu Sayımları adı verilir ve doğa koruma çalışmalarının en önemlilerinden biridir.

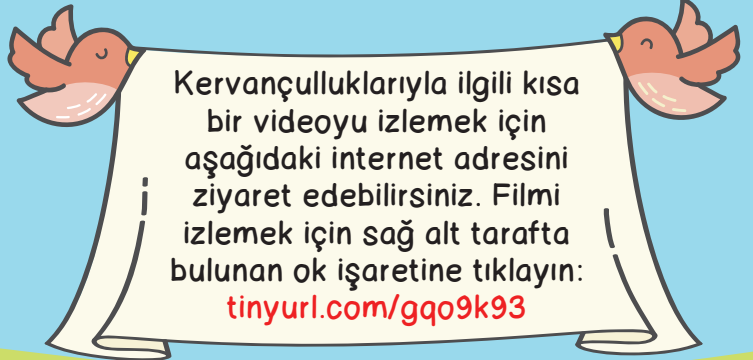

Erkek sütlabirler üreme döneminde bembeyaz tüyleriyle dikkat çekse de ülkemizde görüldükleri kış mevsiminde tüyleri daha çok kahverengi ve gri tonlardadır.

Kervançullukları uzun gagaları ve büyük vücutlarıyla diğer kıyı kuşlarından kolayca ayırt edilebilir.

Sulak alanlarda özellikle kışın görülebilecek kuşların arasında sütlabi ördeği, Sibirya kazı, sakarca ve boz kaz gibi su kuşları bulunur. Bunların yanı sıra kervançulluğu, yeşil düdükçün ve gümüş yağmurcun gibi kıyı kuşları kış mevsiminde ülkemizde sulak alanlarda görülebilen diğer türlerdendir. Kervançullukları uzun ve eğik gagalarıyla kolayca tanınabilir. Uzun gagalarını toprağın altına sokarak besin ararlar.

Kervançulluklarıyla ilgili kısa bir videoyu izlemek için aşağıdaki internet adresini ziyaret edebilirsiniz. Filmi izlemek için sağ alt tarafta bulunan ok işaretine tıklayın: tinyurl.com/gqo9k93

Kışın kuş gözlemi yapmak için sulak alanlar ya da deniz kıyıları gibi yerlere gitmek şart değildir. Çevrenizdeki bahçeler, parklar ve korular da kış aylarında özel misafirleri ağırlar. Soğukların bastırmasıyla beraber kuzey ülkelerden göç ederek kentlerdeki parklara gelen kuşlara örnek olarak tarla ardıcı ve kızıl ardıç verilebilir. Ağaçlardan yere düşmüş meyvelerle beslenen kızıl ardıçları, gövde ve kanatlarının buluştuğu bölgedeki kırmızımsı renkleri ve benekli göğüsleriyle hemen tanıyabilirsiniz.

Kızıl ardıç en soğuk kış günlerinde görebileceğiniz ardıçlardan biridir.

İlkbahar ve yaz aylarında dağlık ve ormanlık bölgelerde yaşayan ve bu nedenle pek de sık göremediğimiz birçok başka kuş da bu dönemlerde kentlerdeki park ve bahçelere gelir. Bu kuşlar arasında şakraklar, çaprazgagalar, çalikuşları ve kocabaşlar yer alır. Erkekleri kırmızı, dişileri kûf yeşili renklerde olan çaprazgagaların gagaları ilginçtir. Gagalarıyla çam kozalaklarını açabilir ve böylece diğer kuşlardan daha erken bir dönemde beslenebilirler. Bu nedenle yavrularını diğer kuşlardan daha önce yetiştirirler.

Çaprazgagalar özel şekilli gagaları sayesinde çam kozalaklarının içindeki tohumlarla beslenebilir.

Pembe göğüslü şakrak erkekleri kuş gözlemcilerinin en çok görmek istedikleri kuşlar arasında yer alır.

Kocabaşlar "utangaç" kuşlardır. Onları kışın tek başlarına bir ağacın dalına tünemiş ya da yerde yemek ararken görebilirsiniz.

Çalikuşu ülkemizin en küçük kuşudur. Onları kışın parklarda ve bahçelerde hiç durmaksızın daldan dala zıplarken görebilirsiniz.

Sonbaharda ve kışın görülebilecek kuşlar elbette bu yazıdakilerle sınırlı değil. Siz de bir kuş rehberi temin ederek, dergimizin ekinde verdiğimiz "Kuşlar" kartlarından yararlanarak ya da büyüklerinizin de desteğiyle bir internet araştırması yaparak kışın görebileceğiniz kuşları araştırabilirsiniz. Gözlem yapmak içinse evinizin yakınındaki doğal alanlara ve parklara gidebilirsiniz.